

**SÓSTÓI MÚZEUMFALU FEJLESZTÉS
TURIZMUSFEJLESZTÉS**

MÚZEUMFALU RAKTÁRÉPÜLET

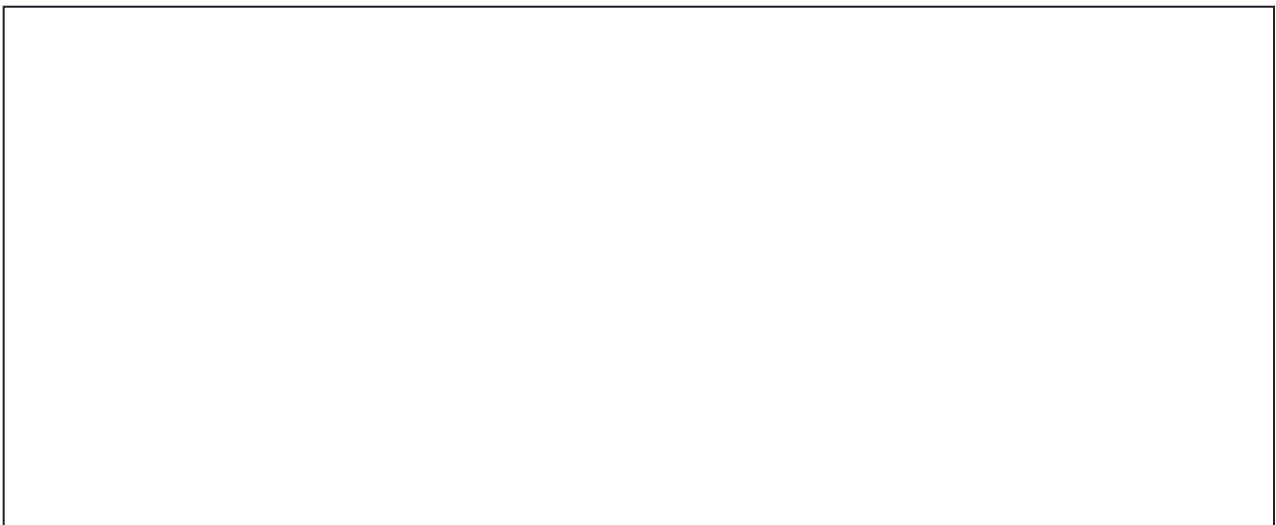
**NYÍREGYHÁZA-SÓSTÓGYÓGYFÜRDŐ
TÖLGYES UTCA 1.
HRSZ.:249/2**

TERVSZÁM: NYL-16-138-E-0

**ELEKTROHIDRAULIKUS KIVITELŰ
SZEMÉLYFELVONÓ**

ENGEDÉLYEZÉSI TERVDOKUMENTÁCIÓJA

**A 146/2014 (V.5) KORM. RENDELET SZERINT KIJELÖLT HATÓSÁGI
JÓVÁHAGYÁS**

TERVEZŐI NYILATKOZAT

1. A tervező neve: **Kováts Attila**
2. A tervező címe (telefonszáma): **4400. Nyíregyháza Áchim András u.7. 42/490-454**
3. A tervezett létesítmény megnevezése és címe:

**Múzeumfalú Raktárépület
Nyíregyháza-Sóstógyógyfürdő
Tölgyes u. 1.
Hrsz.:249/2**

4. E nyilatkozathoz tartozó munkához az **NYL-16-138-E-0** rajzszámú felvonó dokumentációja tartozik.
5. Alulírott nyilatkozom, hogy tervezésre jogosultsággal rendelkezem, névjegyzéki (nyilvántartási) számom: **FT 15-0310**
6. Nyilatkozom továbbá, hogy a tervezett műszaki megoldás megfelel a vonatkozó jogszabályoknak és hatósági előírásoknak. A tervezett műszaki megoldás biztosítja az élet- és vagyonbiztonság, az egészség, a környezet és a kulturális örökség védelmét.
- 6.1 A felvonókra és mozgólépcsőkre vonatkozó műszaki előírásoktól eltérés nem vált szükségessé.
7. Nyilatkozom, hogy a tervdokumentációt a 146/2014. (V. 5.) Korm. rendelet 24 § (2) bekezdésének alábbi pontjainak értelmében felelősséget vállalok:

- a) a tervezési cél műszaki megoldással való eléréséért,
- b) a műszaki biztonsági szempontok érvényesítéséért,
- c) a jogszabályokban előírtak betartásáért,
- d) a 29. §-ban foglaltak figyelembevételével a vonatkozó szabványok alkalmazásáért,
- e) az egészségvédelmi előírások betartásáért,
- f) a tűzvédelmi előírások betartásáért,
- g) a balesetelhárítási és a munkavédelmi előírások betartásáért,
- h) a környezetvédelmi követelmények kielégítéséért és betarthatóságáért,
- i) a tervdokumentáció előírt tartalmi követelményeinek teljesítéséért,
- j) a tervezéyztetés során tett nyilatkozatok, feltételek érvényre juttatásáért,
- k) a gazdaságossági szempontok érvényesítéséért

8. Megbízó neve, címe: **B5 Kft.**

Nyíregyháza, Luther tér 10.

A tervezés során figyelembe vett rendeletek, jogszabályok:

28/2016. (VIII.23.) NGM rendelet, 146/2014 (V.5) Korm. rendelet, a 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet, 54/2014 (XII.5) BM rendelet, 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, a 45/2004. (VII.26.) BM-KvVM rendelet

A telepítési hely jellemzői:

Az új, nem középmagas épületben, 1db 630kg teherbírású személyfelvonó kerül kialakításra. Az épületben raktárak, műhelyek és irodák kapnak helyet.

Az épület rendeltetése: üzemi épület (raktár)

A 45/2004. (VII.26.) Korm. rendeletben foglalt egyeztetések megtörténtek. A felvonó berendezés és annak részegységei azbesztet nem tartalmaznak, a hulladék mennyisége a 45/2004. (VII.26.) BM-KvVM rendeletben foglalt kritikus értéket nem éri el.

A vonatkozó szabványok:

MSZ EN 81-2:1998+A3:2010	Felvonók szerkezetének és beépítésének biztonsági előírásai 2.rész: Hidraulikus üzemű személy-és teherfelvonók.
MSZEN 81-70:2006	Felvonók szerkezetének és beépítésének biztonsági előírásai. Személy- és teherfelvonók speciális alkalmazásai. 70. rész: Fogyatékkal élők által is igénybe vehető felvonók
MSZ EN 81-73:2005	Felvonók szerkezetének és beépítésének biztonsági előírásai. A személy- és személy- teherfelvonók különleges alkalmazásai. 73.rész: Felvonók viselkedése tűz esetén
MSZ 9113:2003/2005	Módosított 1. és 2. fejezet: Felvonók létesítése. A felvonók épülettűzzel kapcsolatos kiegészítő követelményei
MSZ 15695:2008	Felvonók és mozgólépcsők létesítése. Építmények függőleges forgalomellátásának követelményei
MSZ 15698:2013	Felvonók, mozgólépcsők és mozgójárdák egyes kiegészítő követelményei

A tervezői nyilatkozat fenti berendezés építési engedélyezési eljárásához készült.

Nyíregyháza, 2016. december 02.

Kovács Attila
okl. villamos mérnök
felelős tervező

1. TARTALOMJEGYZÉK

TERVEZŐI NYILATKOZAT

1. TARTALOMJEGYZÉK.....	4
2. MŰSZAKI LEÍRÁS	5
3. AZ AKNA ÉS A GÉPSZEKRÉNY KIALAKÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ÉPÍTÉSZETI ÉS ELEKTROMOS KÖVETELMÉNYEK	7
4. MUNKAVÉDELMI FEJEZET	8
5. TŰZVÉDELMI FEJEZET.....	10
6. KARBANTARTÁSI UTASÍTÁSOK	11
7. MENTÉSI UTASÍTÁS.....	12

MELLÉKLETEK

- Forgalomképesség számítás
- Szilárdságtani számítás
- Telepítési terv

2. MŰSZAKI LEÍRÁS

A telepítési hely jellemzői, a tervezési feladat ismertetése:

A Múzeumfalu fejlesztése során kerül beépítésre 1 db 630kg teherbírású személyfelvonó. A felvonó zárt aknában közlekedik, amely részben falazott, részben pedig monolit vasbeton szerkezet.

Rendeltetés: Üzemi épület (raktár)

A felvonó az alapállomáson kívül két szintet szolgál ki, az aknaajtók egyoldali elrendezésűek.

A felvonó működése hidraulikus indirekt, oldalsó emelésű.

A gépszekrény a földszinten, a felmenő lépcsőkar alatt helyezkedik el.

A létesítendő felvonó főbb műszaki adatai a 146/2014 (V.5) Korm. rendelet 9§ (a) szerint:

1. Jellege:	Személyfelvonó
2. Teherbírása:	630 kg/8 személy
3. Névleges sebessége:	0,63 m/s
4. Emelési magasság:	6000 mm
5. Szintek/beszállóhelyek száma:	3/3 egyoldali
6. Vezethetősége:	mindenki által
7. Vezérlés módja:	legyűjtő
8. Meghajtás jellege:	hidraulikus
9. Vill. hálózathoz felvett telj. ig.:	11,0 kW

Aknaajtók megnevezése:	Földszint (0), Emelet (1), Emelet (2)
Aknaajtók típusa:	automata kétrészes teleszkóp rendszerű gépi
Mérete:	900x2000mm
Felületkialakítás:	porfestett acéllemez
Tűzállósága:	0 perc
Fülkeajtó típusa:	automata kétrészes teleszkóp rendszerű, gépi
Mérete:	900x2000mm
Felületkialakítás:	porfestett acéllemez
A hajtás feszültsége:	3x400V/230V AC

Fülke típusa, kialakítása:	
- oldalfalak, hátfal:	porfestett acéllemez
- fülketabló:	rozsdamentes kivitel az oldalfalba süllyesztve
- tükör, korlát:	félmagasságban elhelyezett tükör a hátfalon, alatta korlát
- padló:	nagy kopásállóságú műanyag
- világítás:	álmennyezetben elhelyezett LED világítás

A fülke belméretei:

Szélesség:	1100 mm
Mélység:	1400 mm
Magasság:	2075 mm

Az akna méretei:

Szélessége:	2050mm
Mélysége:	1800 mm

A süllyeszték mélysége:	1200 mm
Az aknafej mérete:	3600 mm
Az akna teljes magassága:	10800 mm

A hajtás típusa: hidraulikus, indirekt oldalsó 2:1-es

A motor típusa:	Rövidrezárt forgórészű aszinkron motor
Teljesítménye:	11,0 kW
Feszültsége:	3x400/230V -50Hz
Névleges áram:	28,0A

A hidraulika típusa:	WITTUR 90x5-RS-1x3200
Teljes emelése:	3200 mm
Zárt hossz:	3405mm
Dugattyúrúd mérete:	Ø90 / 5 krómozott köracél

Az olajszivattyú típusa:	UR2-100
Szállítási telj.:	120 liter/min
Min. üzemi hőm:	+15 C°
Max. üzemi hőm:	+40 C°

A gépszekrény elhelyezése: a 0. szinten a lépcsőkar alatt

Áram: 3x400/230V 50 Hz + védőföld

A felvonó tűzveszélyességi osztályba sorolása: „D”

3. AZ AKNA ÉS A GÉPSZEKRÉNY KIALAKÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ÉPÍTÉSZETI ÉS ELEKTROMOS KÖVETELMÉNYEK

Építészeti követelmények:

- Az akna és a gépszekrényhőmérsékletének $+15\text{C}^\circ$ és $+40\text{C}^\circ$ között kell lennie, a berendezés zavartalan működésének biztosítása érdekében
- A gépszekrényben gondoskodni kell a felvonógépek működése közben keletkezett hő elvezetéséről. A nyílást kerámia ráccsal kell lezárni.
- Az akna falburkolata porlódás mentes kivitelben készüljön, pl. meszelés, diszperzit festéssel.
- A gépszekrény és a süllyeszték aljzatát, ill. határoló falait 100mm magasságban pormentes, olajálló és csúszásmentes burkolattal kell ellátni.
- Az aknaajtók beépítése után jelentkező hézag takarását az épület jellegének megfelelő esztétikus, hézagpótló burkolattal pl. márvány, műkő, gipszkarton stb. kell elkészíteni.
- Az aknában és a gépszekrényben a felvonóhoz nem tartozó egyéb berendezést, szerelvényt, villamos, víz, gőz, gáz, csatorna, villámvédelmi stb. vezetéket elhelyezni nem szabad.
- A gépszekrény bejáratának közelében, kívül, villamos tűz oltására alkalmas, legalább 2kg töltetű tűzoltó készüléket kell elhelyezni.
- Az akna süllyesztékébe hágcsót és kapaszkodót kell beépíteni az elrendezési terven megadott helyen.
- A megadott méretek a teljes befejezett építésre vonatkoznak, az akna kivitelezése, mérettűrése az MSZ 6050 szerint betartandó
- A felvonó akna szellőztetéséről egy, az aknafejben elhelyezett, az akna keresztmetszetének min. 1%-val megegyező nagyságú szellőzőnyílásról kell gondoskodni. A nyílást kerámia ráccsal kell lezárni.
- Az akna állványozását mindenkor az érvényes munkavédelmi előírásoknak megfelelően a hordképesség bizonylatolásával kell elkészíteni.

Elektromos és tűzvédelmi követelmények:

- A felvonó villamos energia ellátására a vezeték kiépítése a gépszekrényi főkapcsolóval bezárólag más fogyasztóktól független, és az alapállomás közelében elhelyezett teljesítményszakaszoló kapcsolóval lekapcsolható legyen.
- Az erőátviteli áramkörtől független a gépszekrény és aknavilágítás létesítése, továbbá a gépszekrényben és süllyesztékben legalább 16A névleges áramerősségű, szabványos kiefeszültségű dugaszoló aljzat elhelyezése szükséges.
- A vészjelző berendezés vezetékait - a felvonó aknától a porta vagy a kezelő tartózkodási helyéig – oda-vissza jelzésre alkalmas kivitelben ki kell építeni (300m-ig 5x0,75; 300m felett 5x0,5)
- A felvonó gépszekrényébe a tűzjelző rendszer egy jelzőkábelét kell kivezetni. A tűzjelző rendszernek egy feszültségmentes záró kontaktust kell adni a felvonó tűzeseti vezérlésének megvalósításához. Amennyiben tűzjelző rendszer nem kerül kialakításra, úgy a földszinti aknaajtó tokba tűzeseti kapcsolót kell elhelyezni.

4. MUNKAVÉDELMI FEJEZET

A felvonó létesítésével kapcsolatos munkavédelemről

Az aknaajtók előtere az akna és a gépszekrény tűzveszélyességi osztálya: **D**

A felvonók biztonságos kivitelezését és üzemeltetését szolgáló főbb műszaki megoldások:

- A munkák megkezdése előtt a beruházó vagy üzemeltető köteles a kivitelezés helyszínével kapcsolatos veszélyforrásokat a munkát végzőkkel ismertetni
- A kivitelezés (szerelés, üzembe helyezés) során a munka jellegének megfelelő általános, továbbá a felvonó szerelési munkavédelmi utasításban előírtakat be kell tartani

A kivitelezés során betartandó előírások:

- Az aknába való belépést (beesést) megfelelő szilárdságú és rögzítésű védőkorráttal vagy elkerítéssel kell megakadályozni
- Az aknában megfelelően méretezett állványokon szabad csak munkát végezni
- A szerelési munkák végzéséhez megfelelő munkahelyi világítást kell létesíteni
- A villamos berendezések szerelése és huzalozása csak az MSZ 1585 7. pontjában leírtak szerint, feszültségmentes állapotban végezhető.
- A szerelést végzőknek az előírt személyi védőeszközöket használniuk kell.

- A 146/2014 (V.5) Korm. Rendelet szerint az Üzembentartó köteles a felvonó kezelésével – felvonókezelői igazolvánnyal rendelkező – személyt megbízni, aki a biztonsági berendezéseket naponta ellenőrzi és üzemzavar esetén megfelelően intézkedik.
- A felvonó megfelelő időközönként szükséges karbantartásáról, továbbá a karbantartás szakszerűségének felügyeletéről a 146/2014 (V.5) Korm. Rendelet szerint az Üzemeltetőnek kell gondoskodnia.

A felvonó kivitelezése és karbantartása során felmerülő főbb veszélyforrások, feladatok:

- A helyszíni szerelés során biztosítani kell az akna és környezete tűzvédelmét. A szerelők távollétében (pl. éjszaka) ez a megrendelő feladata.
- A szerelés, felújítás során a legtűzveszélyesebb feladat a hegesztés. Hegeszteni csak a gyúlékony anyagok eltávolítása után lehet. Ügyelni kell a gyorsvágó használatára is, mivel a szikrák a gyúlékony anyagokat meggyújthatják.
- A helyszíni festés során oldószer párolog el. A tűz- és robbanásveszély elkerülése érdekében a nyílt láng használata és a dohányzás TILOS!
- Karbantartás során a szennyezett alkatrészek tisztítására tűzveszélyes anyagot használni TILOS!
- A karbantartáshoz használt kenő- tisztító anyagokat külön tárolóedényben, rendezett körülmények között a tartalom feltüntetésével kell tartani.
- Az üzembe helyezett felvonó gépterében villamos tűz oltására alkalmas, legalább 2kg töltetű oltókészüléket kell helyezni.
- A fülke tetején végezendő karbantartások megkezdése előtt az ott található lehajtott állapotban lévő védőkorlát felhajtása az elsődleges feladat.

5. TŰZVÉDELMI FEJEZET

Ezen tervdokumentáció a „MUNKAVÉDELEM” fejezetben felsorolt szabványok és jogszabályok figyelembe vételével és az azokban támasztott követelmények betartásával készült.

Felvonó tűzvédelmi leírása:

Akna:

Az akna anyaga részben falazott, részben pedig monolit vasbeton szerkezet.

Az aknának nem feladata a tűz terjedésének megakadályozása. Az akna szellőzése az aknafejen kialakított nyíláson keresztül történik.

Aknaajtó:

A beépített aknaajtók tűzállósági határértéke 0 perc (E-0). Az aknai előterek közös légteret alkotnak, emiatt az ajtókkal szemben támasztott tűzállósági követelmény nincs.

A gépszekrény „D” tűzveszélyességi osztályba tartozik. A gépszekrény szellőztetése szellőzőnyíláson keresztül történik. A gépszekrényt kifelé nyíló 30 perc tűzállósági határértékű ajtóval kell lezárni.

A tervdokumentáció készítése során figyelembe vett jogszabályi, szabványi követelmények teljesülése:

- Az MSZ EN 81-2:1998+A3:2010 és az MSZ 9113:2003/2005 mód. szabványok követelményei maradéktalanul teljesülnek, amelyet az akkreditált műszaki felügyeleti szerv pecsétjével és aláírásával igazol.
- Az MSZ 9113:2003/2005 mód. szabvány és a jogszabályokban a felvonó akna-és gépszekrény falaira, valamint további építészeti szerkezeteire (pl. szellőzés) vonatkozó követelmények teljesülését az építész tervek tartalmazza. Azok teljesüléséről az építész tervező gondoskodik.
- Tervezői egyeztetés alapján az épület kialakítása és a kiürítési terv nem teszi szükségessé biztonsági felvonó kialakítását. Ennek bizonylatolása a tűzvédelmi szakértő feladata az általa készített tűzvédelmi leíráson keresztül.
- A felvonó az épülettűz alatt nem üzemel. A felvonó az automata tűzjelző rendszer tűzjelzése esetén, a vezérlés és a tűzjelző hálózat ennek megfelelő kialakításának következményeként visszatér a földszintre, kinyitja az ajtóit és nyitott ajtókkal áll. Újabb parancsot nem teljesít (MSZ EN 81-73:2005szabvány szerint).
- A felvonót és épített környezetét az illetékes szakhatóság eseti előírásai szerint, az MSZ 9113:2003/2005 mód. szabvány alapján és az 1996. évi XXXI. törvény rendelkezéseit szem előtt tartva kell megépíteni.
- A felvonó energiaellátását biztosító elektromos hálózatot az MSZ HD6364 szabvány előírásainak megfelelően kell elkészíteni.

6. KARBANTARTÁSI UTASÍTÁSOK

Általános előírások:

- A karbantartást legalább 35 naponként el kell végezni.
- A karbantartást legalább 2 fő végezheti, amelyek közül az egyiknek felvonószerelő szakmunkás végzettségűnek kell lenni, és megfelelő munkavédelmi oktatásban kell részesülnie.
- Szerszámszükséglet: a felvonószerelő szerszámkészlet alapszerszámai

Karbantartás során elvégzendő feladatok:

A karbantartás megkezdésekor a fülke tetején és a gépszekrényben lévő karbantartási kapcsolók egyikét el kell fordítani. Karbantartási üzemben a felvonó fülke csak a karbantartási végállás kapcsolóig közlekedik.

Karbantartás során a fülketetőre való belépést követően a biztonsági érintkezővel ellátott korlátot fel kell húzni és rögzíteni, valamint a felső védőteret biztosító ütközőt ki kell hajtani.

Karbantartás során a süllyesztékbe való belépéskor a karbantartási teret biztosító ütközőt ki kell hajtani.

Süllyeszték:

A süllyeszték kitakarítása. Ütközők és biztonsági érintkezők ellenőrzése.

Akna, aknaajtók:

Szükséges ellenőrzések, feladatok:

- Az akna és szerelvények takarítása.
- A vezetősínek beállításának és rögzítettségének ellenőrzése szemrevételezéssel és kézi próbával.
- A függesztőkötelek állapotának ellenőrzése.
- Az aknaajtók zárjainak, pántjainak és villamos érintkezőinek ellenőrzése.
- Ajtók reteszelésének nyithatóságának ellenőrzése.
- A hidraulikus munkahenger tömítéseinek ellenőrzése.

Gépszekrény:

- Ellenőrizni kell a főáramköri vezetékek sorkapcsainak a bekötését
- A vezérlő áramköri nyomógombok megfelelő működésének ellenőrzése
- A STOP gomb és a fónikus kapcsolat ellenőrzése
- A gépszekrény tisztogatása, portalanítása, a sorkapcsok ellenőrzése, szükség esetén utána kell húzni
- Vészeseti akkumulátor állapotának ellenőrzése
- Hidraulikus tápegység tömítéseinek ellenőrzése
- Az olajnyomás ellenőrzése a szeleptömbön

7. MENTÉSI UTASÍTÁS

1. A vészjelzés vétele után a főnikus kapcsolaton keresztül meg kell győződni arról, hogy a felvonófülkében valóban tartózkodik-e valaki, és meg kell nyugtatni, hogy a fülkéből való mentést megkezdték.
2. A gépszekrénykinyitását követően meg kell győződni arról, hogy a felvonófülke melyik szinten, vagy szint közelében áll.
3. A főkapcsolót ki- állásba kell helyezni.
4. A leeresztő szelep működtetésével a felvonót addig kell süllyeszteni, amíg a pontos szintet jelző lámpa világítani kezd. (a fülke ajtózónába való érkezését a vez. szekrényben fényjelzés jelzi).
Célszerű a felvonó fülkét az alsó szintre eresztetni, mivel a mentés után esetleg üzemen kívül helyezett felvonónál a szint utánállítás nem fog működni.
5. Az önműködő ajtó nyitása:
A tok felső részén található zárba a háromszög nyílású kulcsot be kell helyezni, és a kulcs elfordításával a biztonsági retesz oldódik, és az aknaajtó nyitható. Ha az aknaajtó mögött szintben áll a fülke, akkor a fülkeajtót is magával viszi. Az ajtó nyitásához kb. 150 N (~15kg) erő szükséges.
6. A szintbe érkezett fülkéből – a kényszernyitó kulccsal kinyitott aknaajtón keresztül – a bent tartózkodókat ki kell segíteni.
7. A kimentés után meg kell győződni, hogy az aknaajtó biztonságosan visszazáródott-e. A gépszekrényi főkapcsoló visszakapcsolása után be kell határolni a hiba okát, és annak elhárítása után a felvonót üzembe lehet helyezni, illetve szükség esetén értesíteni kell a szakszervizt.
Üzemen kívül helyezéskor a felvonóáramtalanítása (főkapcsoló KI állásba fordítása, szünetmentes tápegység kikapcsolása) kötelező.
8. Ha löketsokszorozós felvonóknál a kézi leeresztőszeleppel a fülke engedése nem lehetséges, akkor a fogókészülék befogott (a fülkét a vezetősínhez rögzítette).
Ilyen esetben a kézi szivattyú működtetésével a fülkét lassan emeljük.

Személyszállító felvonók forgalmi képességének meghatározása

az MSZ 15695:2008 alapján

Azonosító alapadatok:

Beépítési hely: Nyíregyháza-Sóstógyógyfürdő, Tölgyes u. 1. - Múzeumfalú raktár
 Épület fajta: Irodaépület szintenként azonos használóval (a vegyes rendeltetés miatt)
 Felvonó fajta: személyfelvonó
 Komfortfokozat: 2 Közepes igényű és komfortú középület, magas komfortú lakóház

Tervszám: NYL-16-138-E-0

	Komfortfokozat	T_H [s]
1	Magas igényű, nagy komfortú középület	20
2	Közepes igényű és komfortú középület, magas komfortú lakóház	25
3	Csekély igényű, korlátozott komfortú középület, közepes komfortú lakóház	32
4	Alacsony komfortú lakóház	40

Bemenő adatok:

Max. elméleti menetidő: $T_H = 25$ s
 A választott ötperces fajlagos szállítási teljesítmény: $P_{sz} = 20$ % / 5 min
 A választott várakozási idő: $T_v = 38$ s
 Emelési magasság: $H = 6,00$ m
 Összes szintek száma: $Nö = 3$ db
 Az alapállomás felett kiszolgált szintek száma: $N = 2$ db
 Az alapállomások száma: $A = 1$ db
 Az ajtók szabadnyílása (700 - 1400): $AS = 900$ mm
 Az ajtók típusa: centrál: "2", teleszkópos: "3" 3
 Ajtó-előnyitás ideje 0 s
 Egy szint átlagos magassága $h = H / (Nö - 1) = 3,00$ m
 A felvonó min. elméleti sebessége $v_e = H / T_H = 0,24$ m/s
 A felvonó tényleges névleges sebessége: $v = 0,63$ m/s
 Üzemi gyorsulás: $a = 1,00$ m/s²
 Rántás: $j = 1,60$ m/s³
 Az első és a második alapállomás közötti távolság: $H_{a1-2} =$ m
 A második és a harmadik alapállomás közötti távolság: $H_{a2-3} =$ m
 Az ajtó nyitási és csukási ideje: $t_1 = 4,59$ s
 A beszállási idő utasonként (táblázatból): $t_2 = 1,10$ s
 A kiszállási idő utasonként (táblázatból): $t_3 = 1,00$ s
 Az ajtók csukódása és a felvonó elindulása közötti idő: $t_4 = 0,00$ s
 Két egymást követő alapállomás közötti menetidő:
 $t_{5/1} = H_{a1-2}/v + v/a + a/j = 0,00$ s
 Két egymást követő alapállomás közötti menetidő:
 $t_{5/2} = H_{a2-3}/v + v/a + a/j = 0,00$ s

Utasszám az alapállomás feletti i-dik szinten:

$P_1 = 15$ $P_2 =$ $P_3 =$ $P_4 =$ $P_5 =$
 $P_6 =$ $P_7 =$ $P_8 =$ $P_9 =$ $P_{10} =$
 $P_{11} =$ $P_{12} =$ $P_{13} =$ $P_{14} =$ $P_{15} =$
 $P_{16} =$ $P_{17} =$ $P_{18} =$ $P_{19} =$ $P_{20} =$
 $P_{21} =$ $P_{22} =$ $P_{23} =$ $P_{24} =$ $P_N = 5$

Számított adatok:

A teljes utasszám az alapállomáson kívül:

$$P = \sum_{i=1}^N P_i = P_1 + P_2 + \dots + P_N = 20 \quad \text{fő}$$

A fülke számított névleges befogadóképessége:

$$B = P * P_{sz} * T_v / (100 * 300 * 0,8) = 0,63 \quad \text{fő}$$

A fülke névleges befogadóképessége:

$$B = 3 \quad \text{fő}$$

A megállások valószínű száma:

$$S_m = N - \sum_{i=1}^N (1 - P_i/P)^{0,8*B} = 1,46 \quad \text{db}$$

A valószínűleg megtett állomásközök száma:

$$S_h = N - \sum_{j=1}^{N-1} (\sum_{i=1}^j P_i/P)^{0,8*B} = 1,50 \quad \text{db}$$

A valószínű átlagos emelési magasság:

$$H_m = S_h * h = 4,50 \quad \text{m}$$

A valószínű átlagos menetmagasság:

$$H_a = S_h * h / S_m = 3,07 \quad \text{m}$$

Az elvileg elérhető legnagyobb sebesség:

$$v_{\max} = a^2 / (-2*j) + \sqrt{a^4 / (4*j^2) + a * H_a} = 1,47 \quad \text{m/s}$$

Az átlagos menetmagasság menetideje:

$$\text{Ha } v_{\max} > v : \quad t_m = H_a / v + v / a + a / j = 6,13 \quad \text{s}$$

$$\text{Ha } v_{\max} \leq v : \quad t_m = 2 * v_{\max} / a + 2 * a / j = 0,00 \quad \text{s}$$

$$t_m = 6,13 \quad \text{s}$$

Menetidő a közvetlen lemenet esetén:

$$t_{le} = H_m / v + v / a + a / j = 8,39 \quad \text{s}$$

Eredmények:

A fordulási idő:

$$T_f = 0,8*B*(t_2 + t_3) + (S_m + A)*(t_1 + t_4) + S_m*t_m + t_{5/1} + t_{5/2} + t_{le} = 34,94 \quad \text{s}$$

A fülkék számított száma:

$$n = T_f / T_v = 0,92 \quad \text{db}$$

A fülkék kerekített száma:

$$n = 1 \quad \text{db}$$

A tényleges ötperces fajlagos szállítóképesség:

$$P'_{sz} = 0,8*B * 300 * n * 100 / (T_f * P) = 103,04 \quad \% / 5 \text{ min}$$

>Psz, megfelel

A tényleges várakozási idő:

$$T'_v = T_f / n = 34,94 \quad \text{s}$$

< Tv, megfelel

Az óránkénti indítások száma:

$$m = (S_m + 1) * 3600 / T_f = 253,75 \quad \text{ind./h}$$

A relatív bekapcsolási időtartam:

$$b_i = (1 - ((S_m + 1)*(t_1 + t_4 + t_6) + 0,8*B*(t_2 + t_3)) / T_f) * 100 = 51,50 \quad \%$$

A felvonó akadálymentesítési célból létesül

Hidraulikus személyszállító felvonó konzolos fülkével

Statikai és szilárdságtani számítás

MSZ EN 81-2 szerint

Beépítési hely:

Nyíregyháza-Sóstógyógyfürdő, Tölgyes u. 1. - Múzeumfalú raktár

Terhelési- és egyéb adatok:

TERVSZÁM: NYL-16-138-E-0

Névleges teherbírás:	GQ =	630	kg
A felvonó fajtája ("1" vagy "2"):	Személyfelvonó	1	
A fülke megengedett max. alapterülete:	Az 1.1 táblázatból interpolálással:	1,66	m ²
A fülke belmérete a vezetősínek síkjára merőlegesen:	BX =	1100	mm
A fülke belmérete a vezetősínek síkjával párhuzamosan:	BY =	1400	mm
A fülke tényleges alapterülete:	AKV =	1,54	m ²
Méretezési teherbírás:	GQ_M =	630	kg
Ha a rakodógép behajt a fülkébe, annak tömege:	GT =		kg
Névleges sebesség:	VKN =	0,63	m/s
Kötéláttétel:	KZK =	2	-
Munkahengerek száma (1 v. 2):	N =	1	-
A felvonó óránkénti indításainak száma:	ZKH =	45	1/h
Emelési magasság:	HQ =	6,00	m
Süllyeszték mélysége:	HSG =	1,20	m
Fejmagasság:	HSK =	3,60	m
Aknamagasság:	HS =	10,80	m
Fülke tömege:	GK =	580	kg
A függesztőkötél névleges átmérője:	DZ =	9	mm
Kötélszerkezet:	VEMAS 8x19		
A függesztőkötél darabszáma:	ZZ =	4	db
Egy kötel tömege méterenként:	GZM1 =	0,28	kg/m
A kötel anyagának szakítószilárdsága:	σ_B =	1570	N/mm ²
Egy kötel min. szakítóereje:	FZM =	42360	N
Függesztő kötel teljes hosszának tömege:	$GZS \approx GZM1 * ZZ * (HS + HSK) =$	16	kg
Függőkábel folyóméterenkénti tömege:	GHM =	1,25	kg/m
Függőkábel tömege:	$GH = GHM * HQ/2 =$	4	kg
A kötéltárcsa (keresztfej-tárcsa) névleges átmérője:	DR =	360	mm
A terhelési tényező (valószínű átlagos):	kQ =	0,30	-
Az emelőmagassági tényező (valószínű átlagos):	kH =	0,70	-
A munkahenger gyártmánya: (1 ... 4)		4	Egyéb
A dugattyú anyagának szakítószilárdsága:	R _{mD} =	510	N/mm ²
A dugattyú anyagának folyáshatára:	R _{p0,2D} =	355	N/mm ²
A munkahenger anyagának szakítószilárdsága:	R _{mC} =	510	N/mm ²
A munkahenger anyagának folyáshatára:	R _{p0,2C} =	355	N/mm ²
A nyomócső anyagának szakítószilárdsága:	R _{mR} =	370	N/mm ²
A nyomócső anyagának folyáshatára:	R _{p0,2R} =	200	N/mm ²
A keresztfej tömege:	GX =	60	kg
A keresztfej magassága a dugattyútól a tárcsa tengelyéig:	h =	302	mm
A munkahenger javasolt lökete:		3300	mm
A munkahenger választott lökete:	L =	3200	mm
A GMV vagy OMAR munkahenger sorszáma (1 ... 30):			-
A dugattyú külső átmérője:	D =		mm
A dugattyú falvastagsága:	v =		mm

Az egyéb dugattyú külső átmérője:	D =	90	
Az egyéb dugattyú falvastagsága:	v =	5	
A dugattyú aktuális külső átmérője:	D =	90	mm
A dugattyú aktuális falvastagsága:	v =	5	mm

Fontosabb eredmények: (számításuk később)

A dugattyú karcsúsági tényezője:	$\lambda =$	116,330	
A kihajlással szembeni bizt. tényező:	b =	8,31	
A teljes terhelési (névleges statikus) nyomás:	pst =	39,62	bar

A dugattyú ellenőrzése kihajlásra:

A dugattyú belső átmérője:	$d = D - 2 \cdot v =$	80	mm
A dug. stat. terhelése:	$F = ((GQ + GK + GH + GT) \cdot KZK + 0,64 \cdot GD + GX) \cdot g / N =$	24611,6	N
A dug. saját tömege:	$GD =$	33,3	kg
A dugattyú inercianyomatéka:	$J = (D^4 - d^4) \cdot \pi / 64 =$	1210004,0	mm ⁴
A dugattyú keresztmetszete szilárdsági szempontból:	$AD = (D^2 - d^2) \cdot \pi / 4 =$	1335,2	mm ²
A dugattyú inerciasugara:	$i = (J / A)^{0,5} =$	30,1	mm
A dugattyú karcsúsági tényezője:	$\lambda = (L + h) / i =$	116,330	
A dugattyú rugalmassági modulusa:	$E =$	210000,0	N/mm ²
A dugattyú hatásos felülete hidraulikai szempontból:	$A = D^2 \cdot \pi / 4 =$	6361,7	mm ²

A törőerő Euler szerint:

$$F_t = \pi^2 \cdot J \cdot E / (L + h)^2 = 204490,71 \quad N$$

A kihajlással szembeni bizt. tényező (a túlnyomástényezővel együtt):

$$b = F_t / F = \mathbf{8,31} > 2,8$$

A teljes terhelési (névleges statikus) nyomás:

$$pst = ((GK + GQ + GH + GT) \cdot KZK + GD + GX) \cdot g / (N \cdot A) = 3,8872 \quad \text{mPa} = \mathbf{39,62} \quad \text{bar}$$

A legkisebb stat. nyomás:

$$pmin = (GK \cdot KZK + GD + GX) \cdot g / (N \cdot A) = 1,9327 \quad \text{mPa} = \mathbf{19,70} \quad \text{bar}$$

A kihajlás szempontjából megengedett max. túlnyomástényező:

$$tt_{max} = b / b_{min} = b / 2 = 4,15$$

A szabvány által megengedett max. túlnyomástényező (1,7) és a fenti közül a kisebb:

$$tt = \mathbf{1,70}$$

A nyomáshatároló szelep beállításának megengedett legfelső értéke:

$$pmax = tt \cdot pst = \mathbf{67,36} \quad \text{bar}$$

Méretezés túlnyomásra:

GMV-MARTINI, ill. OMAR munkahenger esetén:

A munkahenger külső átmérője:	Dc =		mm
A munkahenger falvastagsága:	ecyl =		mm
A munkahenger fenék-kialakítása (1; 2 vagy 3)			
A munkahenger fenékvastagsága:			mm

Az egyéb munkahenger külső átmérője:	Dc =	133	mm
Az egyéb munkahenger falvastagsága:	ecyl =	4,50	mm
Az egyéb munkahenger fenék-kialakítása (1; 2 vagy 3)		1	
Az egyéb munkahenger fenékvastagsága:	e1 =	20	mm

A munkahenger aktuális külső átmérője:	Dc =	133	mm
A munkahenger aktuális falvastagsága:	ecyl =	4,5	mm
A munkahenger aktuális fenék-kialakítása (1; 2 vagy 3)		1	

Sík fenék tehermentesítő horonnyal

A munkahenger aktuális fenékvastagsága:	e1 =	20	mm
A munkahenger héjazatának tömege:			
$G_{cyl} = \{ [D_{cyl}^2 - (D_{cyl} - 2 * e_{cyl})^2] * \pi * L / 4 + D_{cyl}^2 * \pi * e1 / 2 \} * \rho =$		49,7	kg
A fémcső külső átmérője:	dR =	31	mm
A fémcső falvastagsága:	eR =	2,5	mm
A fémcső hossza:	L _R =	7	m
A dugattyú minimális falvastagsága:			
$v_{min} = 2,3 * 1,7 * pst * D / (2 * R_{p0,2D}) + 0,5 =$	2,43	mm	< v , megf.
A munkahenger minimális falvastagsága:			
$s_{min} = 2,3 * 1,7 * pst * Dc / (2 * R_{p0,2C}) + 1 =$	3,85	mm	< e _{cyl} , jó
A munkahenger fenékvastagsága:			
$e1_{min} = 0,4 * (Dc - 2 * e_{cyl}) * (2,3 * 1,7 * pst / R_{p0,2C})^{0,5} + 1 =$	11,26	mm	< e, megf.
$r1_{min} (min 5 mm) = 0,2 * e1 =$	5,00	mm	
A horonnyal gyengített fenékvastagság:			
$u1_{min} = 1,3 * [(Dc - 2 * e_{cyl}) / 2 - r1] * 2,3 * 1,7 * pst / R_{p0,2C} + 1 =$	4,17	mm	
A cső falvastagsága:			
$e_{min} = 2,3 * 1,7 * pst * dR / (2 * R_{p0,2R}) + 1 =$	2,18	mm	< e _R , jó

A tápegység ellenőrzése:

A tápegység sorszáma (típusok: 1 ... 17, egyéb: 18):		18
A tápegység típusa:	Egyéb	-
Az egyéb tápegység típusa:		UR2-100

A szivattyú szüks. kapacitása:

$$QS = A * VKN * 6 * N / (100 * KZK) = 120 \text{ lit / perc}$$

A szivattyú tényleges kapacitása:

$$QST = 125 \text{ lit / perc}$$

A motor szüks. elméleti teljesítménye:

$$\eta = 0,75 \text{ eredő hatásfok mellett:}$$

$$PME = Q * p / \eta = QST * pst / (60 * \eta) = 10,80 \text{ kW}$$

A választott névl. motorteljesítmény

$$PMN = 11,00 \text{ kW}$$

A motor kihasználási tényezője:

$$k = PME / PMN = 0,982 \text{ (max. 1,3)}$$

A javasolt legkisebb sebesség:

$$v_{min} = 0,92 * VKN = 0,580 \text{ m/s}$$

A tényleges sebesség:

$$vt = 100 * KZU * Q / (6 * A * N) = 0,655 \text{ m/s}$$

A megengedett legnagyobb sebesség:

$$v_{max} = 1,08 * VKN = 0,680 \text{ m/s}$$

A hidraulika hőegyensúlya:

A megengedett olajhőmérséklet:

$$t_{olaj} = 40 \text{ } ^\circ\text{C}$$

A géphelyiség tervezett legmagasabb hőmérséklete:

$$t_{gh} = 25 \text{ } ^\circ\text{C}$$

A hőátadási tényező:

$$k = 9,7 \text{ W / m}^2\text{K}$$

A fülke üzemi gyorsulása és lassulása:

$$a = 1,00 \text{ m/s}^2$$

A rántás:

$$j = 1,40 \text{ m/s}^3$$

A felfelé menet átlagos menetideje:

$$TF = kH * HQ / vt + vt/a + a/j = 7,78 \text{ s}$$

A felfelé menet max. menetideje:

$$TF = HQ/vt + vt/a + a/j = 10,53 \text{ s}$$

A termelődő hőmennyiség meghatározása

A felvonó-indítások száma óránként:

$$ZKH = 45 \text{ 1/h}$$

A motor-indítások (hidr. ciklusok) szükséges száma óránként:

$$ZH = ZKH / 2 = 22,5 \text{ 1/h}$$

A hőtermelődés egy fel-menet során:

$$W_{fel} = [(1,2 - \eta) / \eta] * [kQ * GQ + GK + GH + (GD + GX) / KZK] * g * kH * HQ = 20257 \text{ J}$$

A hőtermelődés egy le-menet során:

$W_{le} = [kQ * GQ + GK + GH + (GD + GX)/KZK] * g * kH * HQ =$	33607	J
A hőtermelődés óránként: $W = ZH * (W_{fel} + W_{le}) =$	1211936	J
Az összes termelődő hőteljesítmény: $PQ = W / (3600 * 1000) = ZH * (W_{fel} + W_{le}) / 3600000 =$	0,34	kW
A tápegység közepes hőleadó felülete: $S_1 =$		m ²
Az egyéb tápegység közepes hőleadó felülete: $S_1 =$	1,05	m ²
A tápegység aktuális közepes hőleadó felülete: $S_1 =$	1,05	m ²
A munkahenger hőleadó felülete: $S_2 = Dc * \pi * L / 1000000 =$	1,34	m ²
A fém olajcső hőleadó felülete: $S_3 = dR * \pi * L_R / 1000 =$	0,68	m ²
A flexibilis cső hőleadó hatása (a rossz hőátadási tényező miatt) elhanyagolható: Az összes természetes hőleadó felület: $S = S_1 + S_2 + S_3 =$	3,07	m ²
A természetes hőleadással elvezetett hőteljesítmény: $PQ_{el} = k * S * (t_{olaj} - t_{gh}) / 1000 =$	0,45	kW
A kényszerhűtéssel elvezetendő hőteljesítmény (negatív előjel esetén hőtartalék): $PQ_k = PQ - PQ_{el} =$	-0,11	kW
A hidraulikus ciklusok maximális óránkénti száma kényszerhűtő alkalmazása nélkül: $Z = 3600000 * PQ_{el} / (W_{fel} + W_{le}) =$	29,84	-

A hőegyensúly, illetve a kényszerhűtő teljesítményének számításánál a tervezéskor felvett valószínű átlagos emelőmagassági és valószínű átlagos terhelési értékek tényleges használati adatoktól való eltérése miatt +/- 40 % eltérés lehetséges!

Olajtöltet meghatározása

A tápegység tartályának meg. min. olajtöltete:	$Q_{minlev} =$	liter
A tápegység tartályának meg. max. olajtöltete:	$Q_{total} =$	liter
Az egyéb tápegység tartályának min. olajtöltete:	$Q_{minlev} =$	50 liter
Az egyéb tápegység tartályának max. olajtöltete:	$Q_{total} =$	150 liter
A tápegység aktuális min. olajtöltete:	$Q_{minlev} =$	50 liter
A tápegység aktuális max. olajtöltete:	$Q_{total} =$	150 liter

Olajmennyiség a dugattyúban, felső helyzetben:

$$QF = (Dt - 2 * e_{cyl})^2 * \pi * L / 4000000 = 38,64 \text{ liter}$$

A cirkuláló olajmennyiség:

$$QC = D^2 * \pi * L / 4000000 = 20,36 \text{ liter}$$

Olajmennyiség a dugattyúban, alsó helyzetben:

$$QA = QF - QC = 18,29 \text{ liter}$$

Olajmennyiség a csőben, ill a tömlőben:

$$Qt = dR^2 * \pi * L_R / 4000 = 5,28 \text{ liter}$$

A rendszerbe tölthető max. olajtöltet, ha a dugattyú az alsó helyzetben van:

$$Q_{MAX} = Q_{total} + QA + Qt = 173,6 \text{ liter}$$

A rendszerbe töltendő min. olajtöltet, ha a dugattyú a felső helyzetben van:

$$Q_{MIN} = Q_{minlev} + QF + Qt = 93,9 \text{ liter}$$

A tényleges előírt olajtöltet:

$$Q_{tényl} = 120 \text{ liter}$$

A kótél tényleges biztonsági tényezője :

$$IZ = ZZ * FZM / ((GQ_M + GK + GZS + GH + GT) * g) = 14,04$$

$$\geq IZZ = 12, \text{ megfelel}$$

Átmérőviszony:

$$DR / DZ = 40,00$$

$$\geq 40, \text{ megfelel}$$

Vezetősín:

A fülkei vezetés

Adatok:

A sín sorszáma (1 - 20):	9	
A sín ISO-kódja (T.../A = húzott, T.../B = forgácsolt):	T 89/B	
A sín keresztmetszeti méretei:	89x62x15,88	mm
A sínek száma:	ZF = 2	db
Keresztmetszete:	AF = 1570	mm ²
Inercianyomatékai:	IFX = 595200	mm ⁴
	IFY = 524000	mm ⁴
Keresztmetszeti tényezői:	WFX = 14250	mm ³
	WFY = 11800	mm ³
Inerciasugarai:	ix = 19,5	mm
	iy = 18,3	mm
A kisebbik inerciasugár:	$i_{\min} = iy = 18,3$	mm
Gerincvastagsága:	CF = 10	mm
Méterenkénti tömege:	GFM = 12,3	kg/m
Össztömege:	GF = GFM * HS = 133	kg
A sín anyaga:	ST-44	
A sín anyagának rugalmassági modulusa:	EF = 210000	N/mm ²
A sín anyagának szakítószilárdsága:	RM = 440	N/mm ²
A sín anyagának nyúlása:	A5 = 12	%
(Legalább 8 %, ISO 7465 szerinti sínek esetén A5 > 12 %)		
Max. megengedett gyámtáv.:	HF = 1250	mm
Tűméret:	BKS = 900	mm
A fülke oldalfal belső síkjának távolsága a vezetés síkjától:	e = 210	mm
A vezetőkészülékek függőleges távolsága:	HKF = 2690	mm

Terhelési eset	Szakadási nyúlás, A5	Biztonsági tényező, B
Normál üzem, berakodás	> = 8	3,75
	> = 12	2,25
Fogókészülék megszólalása	> = 8	3
	> = 12	1,8

Biztonsági tényező és megengedett feszültség normál üzemben és berakodáskor:

a táblázatból: B1 = 2,25

$$\sigma_{\text{meg1}} = RM / B1 = 195,56 \text{ N/mm}^2$$

Biztonsági tényező és megengedett feszültség a fogókészülék, ill. az ütköző működésekor:

a táblázatból: B2 = 1,8

$$\sigma_{\text{meg2}} = RM / B2 = 244,44 \text{ N/mm}^2$$

Dinamikus tényezők:

sorsz.	A dinamikus hatás	KDS	KDP	
1	Ékes pillanatműk. fogókészülék	Rugalmas felületű merev (csak felü)	5	6
2	Görgős pillanatműk. fogókészülék	Energiatároló ütk.	3	3
3	Fékező fogókészülék	Energia-elnyelő ütk.	2	2
4	Csőtörésre záródó szelep fogókészülék nélkül		2	2
	Menet közben:	KDM =	1,2	

Karcsúsági tényező:

$$\lambda = HF / i_{\min} = 68$$

Az ω kihajlási szám $RM = 370 \text{ N/mm}^2$ esetén: $\omega_{370} = 1,39$

λ			
20	tól 60 ig	$\omega = 0,00012920 * \lambda^{1,89} + 1 =$	1,38
60	tól 85-ig	$\omega = 0,00004627 * \lambda^{2,14} + 1 =$	1,39
85	tól 115-ig	$\omega = 0,00001711 * \lambda^{2,35} + 1,04 =$	1,39
115	tól 250-ig	$\omega = 0,00016887 * \lambda^{2,0} =$	0,79

Az ω kihajlási szám $RM = 520 \text{ N/mm}^2$ esetén: $\omega_{520} = 1,55$

λ			
20	tól 50 ig	$\omega = 0,00008240 * \lambda^{2,06} + 1,021 =$	1,52
50	tól 70-ig	$\omega = 0,00001895 * \lambda^{2,41} + 1,05 =$	1,55
70	tól 89-ig	$\omega = 0,00002447 * \lambda^{2,36} + 1,03 =$	1,55
89	tól 250-ig	$\omega = 0,000253303 * \lambda^{2,0} =$	1,18

Az ω kihajlási szám az adott RM szakítószilárdságú anyag esetén:

$$\omega = [(\omega_{520} - \omega_{370}) * (RM - 370) / (520 - 370)] + \omega_{370} = 1,46$$

A fülkei vezetősínek ellenőrzése

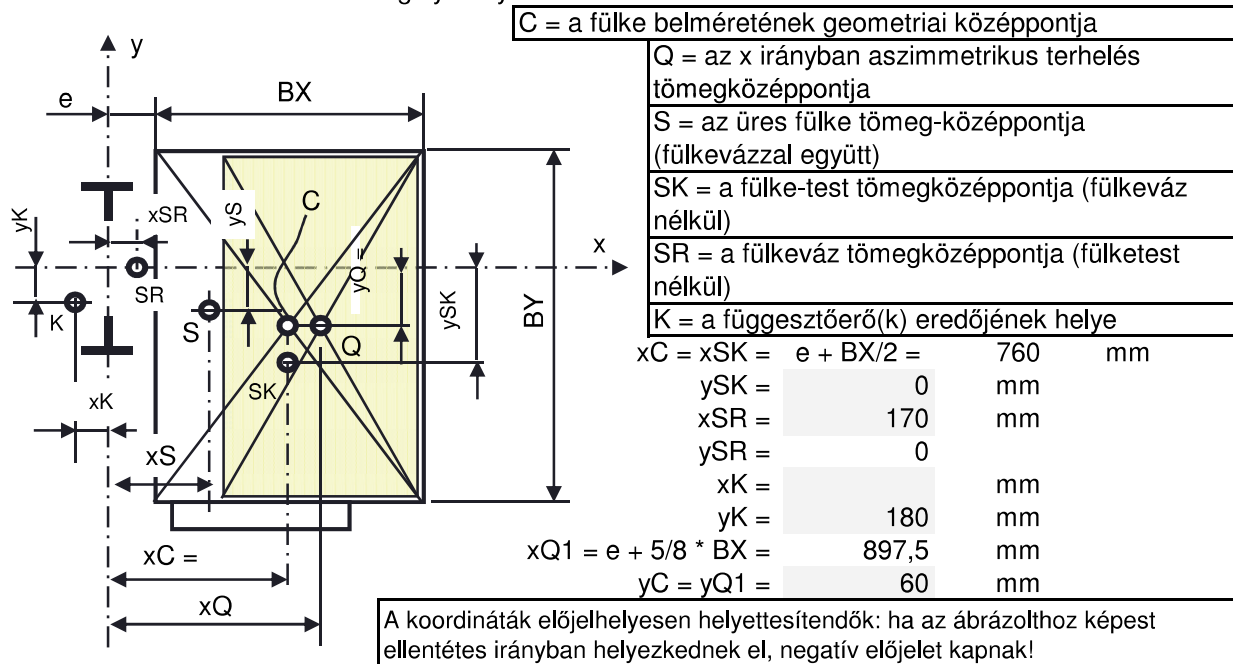
Befogás: sorszám (1 - 4): 2

Az alkalmazott fogókészülék: Görgős pillanatmúk. fogókészülék

Az aktuális dinamikai tényező: KDS = 3

Hajlító igénybevétel

1. terhelési eset: a terhelés az x-tengely irányában aszimmetrikus:

A fülkeváz tömege: $G_{KR} = 180 \text{ kg}$

A fülke-test tömege (váz nélkül): $G_{KK} = G_K - G_{KR} = 400 \text{ kg}$

A komplett fülke tömegközéppontjának x-koordinátája:

$$x_S = [G_{KR} * x_{SR} + G_{KK} * (e + BX/2)] / G_K = 577 \text{ mm}$$

A komplett fülke tömegközéppontjának y-koordinátája:

$$y_S = G_{KK} * y_{SK} / G_K = 0 \text{ mm}$$

A karok viszonya:

a hasznos terhelésre: $z_{Q11} = 0,5 + y_C / BKS = 0,57$ -

$z_{Q12} = 0,5 - y_C / BKS = 0,43$

a fülkesúlyra: $z_{K1} = 0,5 + y_S / BKS = 0,50$ -

$z_{K2} = 0,5 - y_S / BKS = 0,50$

Hajlító igénybevételek (a két sínre külön-külön) az y tengelyre:

$$FFx11 = KDS * g * \{GQ_M * xQ1 * zQ11 + (GK + GH) * xS * zK1\} / HKF = 5347,6 \quad N$$

$$FFx12 = KDS * g * \{GQ_M * xQ1 * zQ12 + (GK + GH) * xS * zK2\} / HKF = 4522,8 \quad N$$

A nagyobb reakcióerő:

$$FFx1 = FFx11 = 5347,6 \quad N$$

$$My1 = 3 * FFx1 * HF / 16 = 1253345,6 \quad Nmm$$

$$\sigma y1 = My1 / WFY = 106,2 \quad N/mm^2$$

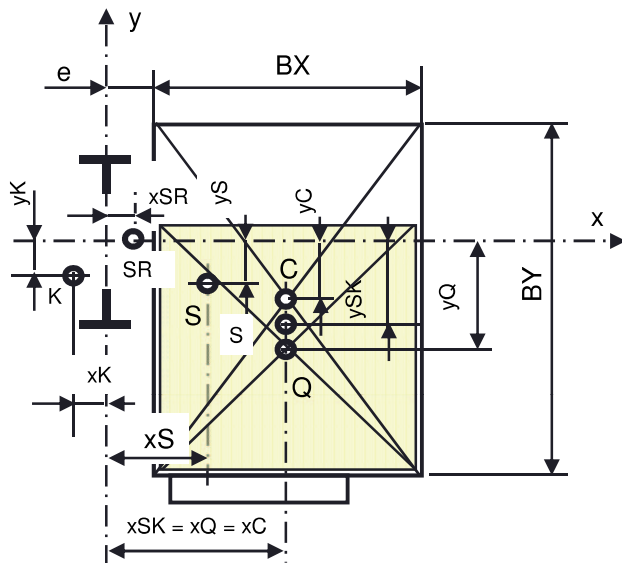
Hajlító igénybevétel az x tengelyre:

$$FFy1 = KDS * g * [GQ_M * yQ1 + (GK + GH) * yS] / [(ZF/2) * HKF] = 413,6 \quad N$$

$$Mx1 = 3 * FFy1 * HF / 16 = 96926,2 \quad Nmm$$

$$\sigma x1 = Mx1 / WFX = 6,8 \quad N/mm^2$$

2. terhelési eset: a terhelés az y-tengely irányában aszimmetrikus:

$$xQ2 = xC = e + BX / 2 = 760 \quad mm$$

$$yQ2 = yC + 1/8 * BY = 235 \quad mm$$

A karok viszonya:

a hasznos terhelésre: $zQ21 = 0,5 + yC / BKS + BY / (8 * BKS) = 0,76 \quad -$

$zQ22 = 0,5 - yC / BKS - BY / (8 * BKS) = 0,24 \quad -$

a fülkesúlyra: $zK1 = 0,5 + yS / BKS = 0,50 \quad -$

$zK2 = 0,5 - yS / BKS = 0,50 \quad -$

Hajlító igénybevétel (a két sínre külön-külön) az y tengelyre:

$$FFx21 = KDS * g * \{GQ_M * xQ2 * zQ21 + (GK + GH) * xS * zK1\} / HKF = 5583,5 \quad N$$

$$FFx22 = KDS * g * \{GQ_M * xQ2 * zQ22 + (GK + GH) * xS * zK2\} / HKF = 3093,6 \quad N$$

A nagyobb reakcióerő:

$$FFx2 = FFx21 = 5583,5 \quad N$$

$$My2 = 3 * FFx2 * HF / 16 = 1308633,6 \quad Nmm$$

$$\sigma y2 = My2 / WFY = 110,9 \quad N/mm^2$$

Hajlító igénybevétel az x tengelyre:

$$FFy2 = KDS * g * [GQ_M * yQ2 + (GK + GH) * yS] / [(ZF/2) * HKF] = 1619,7 \quad N$$

$$Mx2 = 3 * FFy2 * HF / 16 = 379627,5 \quad Nmm$$

$$\sigma x2 = Mx2 / WFX = 26,6 \quad N/mm^2$$

Kihajlás:

$$FLB = KDS * g * (GQ_M + GK + GH) / ZF = 17860,3 \quad N$$

$$\sigma k = FLB * \omega / AF = 16,7 \quad N/mm^2$$

Összetett feszültség:

$$\begin{aligned}\sigma_{m1} &= \sigma_{x1} + \sigma_{y1} = 113,0 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}} \\ \sigma_{m2} &= \sigma_{x2} + \sigma_{y2} = 137,5 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}} \\ \sigma_1 &= \sigma_{m1} + \text{FLB} / \text{AF} = 124,4 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}} \\ \sigma_2 &= \sigma_{m2} + \text{FLB} / \text{AF} = 148,9 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}} \\ \sigma_{c1} &= \sigma_k + 0,9 * \sigma_{m1} = 118,4 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}} \\ \sigma_{c2} &= \sigma_k + 0,9 * \sigma_{m2} = 140,4 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}}\end{aligned}$$

Peremhajlítás:

$$\begin{aligned}\sigma_{F1} &= 1,85 * \text{FFx1} / \text{CF}^2 = 98,9 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}} \\ \sigma_{F2} &= 1,85 * \text{FFx2} / \text{CF}^2 = 103,3 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg2}}\end{aligned}$$

Lehajlás:

A megengedett legnagyobb lehajlás: fülkei, ill. fogókészülékes ellensúly-vezetősínre:

$$\begin{aligned}\delta_x \text{ meg1} &= \delta_y \text{ meg1} = 5 \text{ mm} \\ \delta_{x1} &= 0,7 * \text{FFx1} * \text{HF}^3 / (48 * \text{IFY} * \text{EF}) = 1,38 \text{ mm} < \delta_x \text{ meg1} \\ \delta_{x2} &= 0,7 * \text{FFx2} * \text{HF}^3 / (48 * \text{IFY} * \text{EF}) = 1,45 \text{ mm} < \delta_x \text{ meg1} \\ \delta_{y1} &= 0,7 * \text{FFy1} * \text{HF}^3 / (48 * \text{IFX} * \text{EF}) = 0,09 \text{ mm} < \delta_y \text{ meg1} \\ \delta_{y2} &= 0,7 * \text{FFy2} * \text{HF}^3 / (48 * \text{IFX} * \text{EF}) = 0,37 \text{ mm} < \delta_y \text{ meg1}\end{aligned}$$

Ütközőre futás: Feltételezés: az ütközők a koordináta-rendszer origójára szimmetrikusak
sorszám (1, 2, 3): 2

Az alkalmazott ütköző: Energiatároló ütk.

Az aktuális dinamikai tényező: KDP = 3

Hajlító igénybevétel

1. terhelési eset: a terhelés az x-tengely irányában aszimmetrikus:

Hajlító igénybevétel a két sínre külön-külön az y tengelyre:

$$\text{FFx11} = \text{KDP} * g * \{ \text{GQ}_M * x_{Q1} * z_{Q11} + (\text{GK} + \text{GH}) * x_S * z_{K1} \} / \text{HKF} = 5347,6 \text{ N}$$

$$\text{FFx12} = \text{KDP} * g * \{ \text{GQ}_M * x_{Q1} * z_{Q12} + (\text{GK} + \text{GH}) * x_S * z_{K2} \} / \text{HKF} = 4522,8 \text{ N}$$

A nagyobb reakcióerő:

$$\text{FFx1} = \text{FFx11} = 5347,6 \text{ N}$$

$$\text{My1} = 3 * \text{FFx1} * \text{HF} / 16 = 1253345,6 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{y1} = \text{My1} / \text{WFY} = 106,2 \text{ N/mm}^2$$

Hajlító igénybevétel az x tengelyre:

$$\text{FFy1} = \text{KDP} * g * [\text{GQ}_M * y_{Q1} + (\text{GK} + \text{GH}) * y_S] / [(\text{ZF}/2) * \text{HKF}] = 413,6 \text{ N}$$

$$\text{Mx1} = 3 * \text{FFy1} * \text{HF} / 16 = 96926,1733 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{x1} = \text{Mx1} / \text{WFX} = 6,8 \text{ N/mm}^2$$

2. terhelési eset: a terhelés az y-tengely irányában aszimmetrikus:

Hajlító igénybevétel (a két sínre külön-külön) az y tengelyre:

$$\text{FFx21} = \text{KDP} * g * \{ \text{GQ}_M * x_{Q2} * z_{Q21} + (\text{GK} + \text{GH}) * x_S * z_{K1} \} / \text{HKF} = 5829,1 \text{ N}$$

$$\text{FFx22} = \text{KDP} * g * \{ \text{GQ}_M * x_{Q2} * z_{Q22} + (\text{GK} + \text{GH}) * x_S * z_{K2} \} / \text{HKF} = 3093,6 \text{ N}$$

A nagyobb reakcióerő:

$$\text{FFx2} = \text{FFx21} = 5829,1 \text{ N}$$

$$\text{My2} = 3 * \text{FFx2} * \text{HF} / 16 = 1366201,8 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{y2} = \text{My2} / \text{WFY} = 115,8 \text{ N/mm}^2$$

Hajlító igénybevétel az x tengelyre:

$$\text{FFy2} = \text{KDP} * g * [\text{GQ}_M * y_{Q2} + (\text{GK} + \text{GH}) * y_S] / [(\text{ZF}/2) * \text{HKF}] = 1619,7 \text{ N}$$

$$\text{Mx2} = 3 * \text{FFy2} * \text{HF} / 16 = 379627,5 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{x2} = \text{Mx2} / \text{WFX} = 26,6 \text{ N/mm}^2$$

Kihajlás:

Az ütközőre futáskor nem léphet fel kihajlás.

Összetett feszültség:

$$\begin{aligned}\sigma_1 &= \sigma_x1 + \sigma_y1 = 113,0 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}2} \\ \sigma_2 &= \sigma_x2 + \sigma_y2 = 142,4 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}2}\end{aligned}$$

Peremhajlítás:

$$\begin{aligned}\sigma_{F1} &= 1,85 * FF_{x1} / CF^2 = 98,9 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}2} \\ \sigma_{F2} &= 1,85 * FF_{x2} / CF^2 = 107,8 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}2}\end{aligned}$$

Lehajlás:

A megengedett legnagyobb lehajlás: fülkei, ill. fogókészülékes ellensúly-vezetősínre:

$$\begin{aligned}\delta x \text{ meg}1 &= \delta y \text{ meg}1 = 5 \text{ mm} \\ \delta x_1 &= 0,7 * FF_{x1} * HF^3 / (48 * IF_Y * EF) = 1,38 \text{ mm} < \delta x \text{ meg}1 \\ \delta x_2 &= 0,7 * FF_{x2} * HF^3 / (48 * IF_Y * EF) = 1,51 \text{ mm} < \delta x \text{ meg}1 \\ \delta y_1 &= 0,7 * FF_{y1} * HF^3 / (48 * IF_X * EF) = 0,09 \text{ mm} < \delta y \text{ meg}1 \\ \delta y_2 &= 0,7 * FF_{y2} * HF^3 / (48 * IF_X * EF) = 0,37 \text{ mm} < \delta y \text{ meg}1\end{aligned}$$

Normál üzem - menet üzemmód

Hajlító igénybevétele

1. terhelési eset: a terhelés az x-tengely irányában aszimmetrikus:

Hajlító igénybevétele (a két sínre külön-külön) az y tengelyre:

$$FF_{x11} = KDM * g * \{GQ_M * (xQ1 + xK) * zQ11 + (GK + GH) * (xS + xK) * zK1\} / HKF = 2139,0 \text{ N}$$

$$FF_{x12} = KDM * g * \{GQ_M * (xQ1 + xK) * zQ12 + (GK + GH) * (xS + xK) * zK2\} / HKF = 1809,1 \text{ N}$$

A nagyobb reakcióerő:

$$FF_{x1} = FF_{x11} = 2139,0 \text{ N}$$

$$My1 = 3 * FF_{x1} * HF / 16 = 501338,3 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{y1} = My1 / W_{FY} = 42,5 \text{ N/mm}^2$$

Hajlító igénybevétele az x tengelyre:

$$FF_{y1} = KDM * g * \{GQ_M * (yQ1 - yK) + (GK + GH) * (yS - yK)\} / [(ZF/2) * HKF] = 790,7 \text{ N}$$

$$M_{x1} = 3 * FF_{y1} * HF / 16 = 185313,6 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{x1} = 13,0 \text{ N/mm}^2$$

2. terhelési eset: a terhelés az y-tengely irányában aszimmetrikus:

Hajlító igénybevétele (a két sínre külön-külön) az y tengelyre:

$$FF_{x21} = KDM * g * \{GQ_M * (xQ2 + xK) * zQ21 + (GK + GH) * (xS + xK) * zK1\} / HKF = 2709,4 \text{ N}$$

$$FF_{x22} = KDM * g * \{GQ_M * (xQ2 + xK) * zQ22 + (GK + GH) * (xS + xK) * zK2\} / HKF = 1356,0 \text{ N}$$

A nagyobb reakcióerő:

$$FF_{x2} = FF_{x21} = 2709,4 \text{ N}$$

$$My2 = 3 * FF_{x2} * HF / 16 = 635006,6 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{y2} = My2 / W_{FY} = 53,8 \text{ N/mm}^2$$

Hajlító igénybevétele az x tengelyre:

$$FF_{y2} = KDM * g * \{GQ_M * (yQ2 - yK) + (GK + GH) * (yS - yK)\} / [(ZF/2) * HKF] = 308,2 \text{ N}$$

$$M_{x2} = 3 * FF_{y2} * HF / 16 = 72233,1 \text{ Nmm}$$

$$\sigma_{x2} = M_{x2} / W_{FX} = 5,1 \text{ N/mm}^2$$

Kihajlás:

Normál üzemben nem léphet fel kihajlás.

Összetett feszültség:

$$\begin{aligned}\sigma_1 &= \sigma_x1 + \sigma_y1 = 55,5 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}1} \\ \sigma_2 &= \sigma_x2 + \sigma_y2 = 58,9 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}1} \\ \sigma_1 &= \sigma_1 + 0 = 55,5 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}1} \\ \sigma_2 &= \sigma_2 + 0 = 58,9 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg}1}\end{aligned}$$

Peremhajlítás:

$$\begin{aligned}\sigma_{F1} &= 1,85 * FF_{x1} / CF^2 = 39,6 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg1}} \\ \sigma_{F2} &= 1,85 * FF_{x2} / CF^2 = 50,1 \text{ N/mm}^2 < \sigma_{\text{meg1}}\end{aligned}$$

Lehajlás:

A megengedett legnagyobb lehajlás: fülkei, ill. fogókészülékes ellensúly-vezetősínre:

$$\begin{aligned}\delta_x \text{ meg1} &= \delta_y \text{ meg1} = 5 \text{ mm} \\ \delta_{x1} &= 0,7 * FF_{x1} * HF^3 / (48 * IFY * EF) = 0,55 \text{ mm} < \delta_x \text{ meg1} \\ \delta_{x2} &= 0,7 * FF_{x2} * HF^3 / (48 * IFY * EF) = 0,70 \text{ mm} < \delta_x \text{ meg1} \\ \delta_{y1} &= 0,7 * FF_{y1} * HF^3 / (48 * IFX * EF) = 0,18 \text{ mm} < \delta_y \text{ meg1} \\ \delta_{y2} &= 0,7 * FF_{y2} * HF^3 / (48 * IFX * EF) = 0,07 \text{ mm} < \delta_y \text{ meg1}\end{aligned}$$

Az épületre átadódó terhelések EN 81 szerint

E számítások során figyelembe vett nehézségi gyorsulás értéke:

Kerekítve: $g = 10 \text{ m/s}^2$

A munkahengertől származó terhelés a munkahenger alatt:

$$F1 = (KDM * (KB * GQ_M + GK + GT + GZS + GH) / N + (G_{cyl} + GD + GX) / N) * g / 1000 = 31,07 \text{ kN}$$

KDM = 2   KB = 1,4

Terhelés a fülkei vezetősínek alatt a fogókészülék működéséből, egy sínre:

$$F2 = (KDS * (GQ_M + GK + GH) / ZF + GF) * g = 19,53 \text{ kN}$$

Mértékadó terhelés a fülkei ütközők alatt:

(egy ütközőre, az EN81-1:2002 5.3.2.2 szakasza szerint):

Az ütközők száma: ZPK = 1 db

$$F3 = 4 * (GQ_M + GK) * g / 1000 * ZPK = 48,40 \text{ kN}$$

Mértékadó vízszintes, tűméret-irányú terhelés a fülkei vezetősín-gyámra:

A korábban kiszámított, sínre ható FFy erők közül a legnagyobb:

$$F5 = 1,62 \text{ kN}$$

Mértékadó vízszintes, tűméret síkjára merőleges terhelés a fülkei vezetősín-gyámra:

A korábban kiszámított, sínre ható, FFx erők közül a legnagyobb:

$$F6 = 5,83 \text{ kN}$$

Terhelések kN-ban:

Megnevezés	Jel	Mért. terh.	Alapterhelések		
			Álló töm.	Mozgó töm.	Haszn. terh.
A munkahenger alatt	F1	31,07	1,43	5,84	6,30
Fülkei sín alatt, egy sínre	F2	19,53	1,33	5,84	6,30
Fülkei ütköző alatt, egy ütközőre	F3	48,40	-	5,84	6,30
A hidraulikus tápegység alatt	F4				
Fülke-sín vízsz. tűm.-irány	F5	1,62	-	5,84	6,30
Fülke-sín tűm.-re merőleges irány	F6	5,83	-	5,84	6,30